

ADVIES Nr 27 / 94 van 15 december 1994

O. ref. : A / 94 / 025

BETREFT : Ontwerp van koninklijk besluit tot verlening van vrijstelling van de ziekenfondsen en de verzekeringsinstellingen bedoeld in artikel 2, g) en i) van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994, van het ambtshalve meedelen aan de begunstigden van het stelsel van de genoemde gecoördineerde wet van de sociale gegevens van persoonlijke aard waarop zij zich baseerden voor het bepalen of beoordelen van hun rechten.

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer,

Gelet op de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, inzonderheid artikel 29;

Gelet op artikel 20, paragraaf 1, 1°, van de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid;

Gelet op artikel 90 van dezelfde wet, gewijzigd door artikel 130 van de wet van 30 maart 1994 houdende sociale bepalingen;

Gelet op de adviesaanvraag van de Minister van Sociale Zaken, d.d. 28 november 1994;

Gelet op het verslag voorgesteld door dhr. F. RINGELHEIM;

Brengt op 15 december 1994 het volgende advies uit :

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG :

Het ontwerp van koninklijk besluit dat de Commissie voor advies wordt voorgelegd heeft tot doel de ziekenfondsen en de verzekeringsinstellingen bedoeld in artikel 2, g) en i) van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994 vrijstelling te verlenen van het ambtshalve meedelen, voorzien in artikel 20, 1, 1° van de wet van 15 januari 1990, aan de begunstigden van het stelsel van de genoemde gecoördineerde wet van de sociale gegevens van persoonlijke aard waarop zij zich baseerden voor het bepalen of beoordelen van hun rechten.

De door het ontwerp beoogde vrijstelling wordt gemotiveerd door de onmogelijkheid waarin de ziekenfondsen en de verzekeringsinstellingen zouden verkeren om de individuele kennisgevingen van de gegevens voorzien in voornoemd artikel 20 aan elke sociaal verzekerde uit te voeren.

De vrijstelling wordt toegekend voor een termijn van maximum twee jaar vanaf de datum van ondertekening van het koninklijk besluit.

Het ontwerp van koninklijk besluit is gebaseerd op artikel 90 van de wet van 15 januari 1990.

II. ONDERZOEK VAN HET ONTWERP VAN KONINKLIJK BESLUIT :

1. De toepasselijke wettelijke bepalingen.

Krachtens artikel 20, 1, 1°, lid 1 van de wet van 15 januari 1990, zijn de instellingen van sociale zekerheid er ambtshalve toe gehouden de gerechtigden op sociale zekerheid of hen die er aanspraak op maken of hun wettelijke vertegenwoordigers, de sociale gegevens van persoonlijke aard mee te delen waarop zij zich hebben gesteund bij de bepaling of de beoordeling van hun rechten. Deze mededeling geschiedt uiterlijk op het ogenblik van de kennisgeving van de beslissing.

De in het ontwerp van koninklijk besluit voorziene vrijstelling is uitsluitend gebaseerd op artikel 90 van de wet van 15 januari 1990 gewijzigd door artikel 130 van de wet van 30 maart 1994 houdende sociale bepalingen.

Volgens deze bepaling kan de Koning, gedurende een periode van drie jaar, die aanvangt op de datum van inwerkingtreding van de bepalingen van de wet, bij een in Ministerraad overlegd besluit en na advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, vrijstelling verlenen van de verplichtingen bedoeld in artikel 20, aan deze of gene tak van de sociale zekerheid die zijn onmogelijkheid om deze verplichtingen na te leven bewijst, tijdens een periode waarvan Hij de duur vaststelt, zonder dat deze duur twee jaar mag overschrijden, te rekenen van de datum van dat besluit.

De nieuwe bepaling van artikel 90 stelde een einde aan de dubbelzinnigheid die voortvloeide uit de formulering van het vroegere artikel 90, betreffende de precieze bepaling van de duur van de periode tijdens welke een vrijstelling kon worden toegekend.

Uit de artikelen 5 en 6 van het koninklijk besluit van 13 augustus 1990 tot vaststelling van de inwerkingtreding van de bepalingen van de artikelen 20 en 90 van de wet van 15 januari 1990 volgt dat deze laatste in werking zijn getreden op de eerste dag van de maand volgend op die gedurende welke de Voorzitter en de leden van het Toezichtscomité en de Voorzitter en de leden van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in functie zijn getreden, te weten op 1 januari 1992.

De Koning kan een vrijstelling toekennen voor een periode van drie jaar, te rekenen vanaf deze laatste datum. Hieruit volgt dat een koninklijk besluit waarin de vrijstelling voorzien in artikel 90 wordt toegekend, absoluut moet worden uitgevaardigd vóór 1 januari 1995.

Bovendien beperkt de nieuwe bepaling van artikel 90 de duur van de vrijstelling tot twee jaar.

2. Rechtvaardiging van het ontwerp van koninklijk besluit.

2.1. Artikel 90 bepaalt dat de vrijstelling kan worden toegekend aan een instelling of een tak van de sociale zekerheid die zijn onmogelijkheid om de verplichtingen bedoeld in artikel 20 na te leven bewijst.

Deze onmogelijkheid vormt een praktisch probleem dat de Commissie concreet moet beoordelen.

De rechtvaardiging van de vrijstelling uiteengezet in de bijlage bij het ontwerp van koninklijk besluit bevat volgende bedenkingen.

2.2. De termijn die aan de ziekenfondsen en verzekeringsinstellingen wordt toegekend wordt enerzijds gerechtvaardigd door de complexe technische en financiële problemen die vooral verband houden aan de omvang van de uit te voeren mededelingen en aan het grote aantal verschillende situaties die dienen behandeld, maar vooral door de verplichting om vooraf moeilijkheden van juridische aard op te lossen die onder meer te wijten zijn aan de aanwezigheid van medische gegevens.

De voornaamste kenmerken van de situatie van de verschillende verplichte sectoren van de geneeskundige verzorging en uitkeringen worden hierna samengevat.

2.3. Verzekeringssector.

2.3.1. Het recht op de terugbetaling van de geneeskundige zorgen wordt op jaarlijkse basis toegekend : de rechtvaardiging van de bijdragen betaald tijdens een boekjaar maakt een toekenning van dit recht mogelijk voor een periode van 12 maanden die aanvangt op de 1e juli van het volgend kalenderjaar. Zo creëren de sociale zekerheidsbijdragen betaald in 1993 het recht voor de periode van 1 juli 1994 tot 30 juni 1995.

Dit recht op vergoeding van de geneeskundige zorgen wordt elk jaar meegedeeld door het sturen van een ziekenfondsverzekeringskaart aan alle gerechtigden.

2.3.2. Artikel 20, 1, 1° verplicht de mededeling van de gegevens niet alleen aan de gerechtigden, maar ook aan de rechthebbenden. Voor het jaar 1993/94, hebben de verzekeringsinstellingen ongeveer 5.300.000 verzekeringskaarten verstuurd. De uitbreiding naar alle rechthebbenden zou een meerkost vertegenwoordigen van meer dan 100 miljoen frank per jaar. Daarom werd een juridische oplossing gezocht en gevonden om deze kosten te verlagen. Zo is het mogelijk de mededeling van het recht niet uit te breiden tot de minderjarige : in dat geval is de gerechtigde de wettelijke vertegenwoordiger.

2.3.3. De verzekeringsinstellingen delen niet de gegevens mee waarop zij zich gebaseerd hebben om het recht vast te stellen, maar enkel het feit dat dit recht wordt toegekend, de aard en omvang ervan, en de periode waarvoor het geldig is. De mededeling van de eigenlijke gegevens waarop zij zich baseren (dit wil zeggen de inhoud van de bijdragebon of het attest waarmee het recht werd vastgesteld) stelt enorme logistieke problemen die onder meer te wijten zijn aan de aanzienlijke omvang van de mee te delen informatie.

2.3.4. Wanneer het recht niet aan de gerechtigde maar aan een andere rechthebbende werd toegekend, zijn dit sociale persoonsgegevens (die onder meer betrekking hebben op het inkomen) van een persoon, die aan andere personen zouden moeten worden meegedeeld. Dit stelt juridische problemen, zowel wat betreft de wet van 15 januari 1990 op de Kruispuntbank als wat betreft de wet van 8 december 1992 op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. De delicate aard van dergelijke mededeling komt vooral duidelijk tot uiting wanneer de persoon die men ten laste heeft niet meer bij de gerechtigde woont, bijvoorbeeld indien de echtgenote gescheiden leeft.

2.3.5. De verzekeringsinstellingen zouden bijgevolg een afwijking wensen te bekomen (op basis van artikel 20, 3 van de wet van 15 januari 1990) waardoor ze de mededeling van de inhoud van de bon of het attest algemener kunnen maken. Een ontwerp van besluit van afwijking wordt thans besproken binnen de Kruispuntbank.

3. Sector arbeidsongeschiktheid en uitkeringen.

3.1. De rechten zijn vastgesteld op het ogenblik dat de betrokkene arbeidsongeschikt wordt : in de eerste plaats wordt de ongeschiktheid erkend of geweigerd, en het bedrag van de uitkering wordt slechts vastgesteld indien de ongeschiktheid wordt erkend. Hier stelt zich het probleem van de mededeling van medische gegevens.

3.2. De wet van 8 december 1992 op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (artikel 10, 3) voorziet dat de mededeling van medische persoonsgegevens aan de gerechtigde moet gebeuren door toedoen van een geneesheer. Aangezien het hier om een mededeling van ambtswege gaat, stelt zich de vraag aan welke geneesheer de gegevens dienen meegedeeld.

Deze problematiek wordt onderzocht door een werkgroep die werd opgericht binnen de Kruispuntbank en die is samengesteld uit geneesheren en juristen van diverse takken die zich met het probleem geconfronteerd zien; deze werkgroep kon deze discussie echter nog niet afronden.

3.3 Wat de ziekteuitkeringen betreft, is het normaal dat de precieze informatie wordt meegedeeld aangaande het bedrag van de uitkering die zal worden toegekend (berekenningsgrondslag, verklaring van de uitgevoerde berekening en dagelijks bedrag). Deze gedetailleerde mededeling wordt momenteel gedeeltelijk toegepast, maar er is een zo hoog aantal verschillende situaties (sub-stelsels) dat de procedure nog niet ten einde kon worden gebracht.

4. Sector geneeskundige verzorging.

4.1. De verzekeringsinstellingen wensen geen bewijs te moeten doorsturen bij elke betaling (vergoeding van de verzekerde of rechtstreekse betaling aan de hulpverleners of instellingen), maar een kort (bijvoorbeeld trimestrieel) overzicht. Elk jaar worden verschillende tientallen miljoenen betalingen verricht.

4.2. In het kader van de toepassing van de sociale franchise inzake geneeskundige zorgen (K.B. van 3.11.93), nemen de verzekeringsinstellingen beslissingen betreffende de terugbetaling (bedrag van de eigen bijdrage). Voor een goede toepassing van artikel 20 van de wet van 15 januari 1990, moeten ze dus de gegevens meedelen waarop ze zich baseren om deze beslissingen te nemen, met andere woorden, moeten ze het totale bedrag rechtvaardigen van de eigen bijdragen die reeds zijn betaald door de gerechtigde en de personen die hij ten laste heeft. Dit komt er feitelijk op neer dat men aan een persoon een lijst meedeelt van de geneeskundige zorgen die werden verleend ten gunste van diezelfde persoon en de personen die hij ten laste heeft, leden van het gezin of niet.

De verzekeringsinstellingen vragen zich af hoe deze verplichting te verzoenen met de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. De gerechtigde zou bijvoorbeeld op de hoogte kunnen worden gesteld van de geneeskundige zorgen die werden verleend aan zijn echtgenote, van wie hij gescheiden leeft.

Deze delicate problemen in verband met de mededeling van gegevens stellen zich niet enkel ten opzichte van meerderjarige leden van het gezin, maar tevens ten opzichte van de minderjarigen, daar ook de persoonlijke levenssfeer van de personen onder de 18 jaar dient beschermd.

III. CONCLUSIES :

De ratio legis van artikel 90 van de wet van 15 januari 1990 bestaat erin de goedkeuring van overgangsbepalingen mogelijk te maken om instellingen die daarvan de noodzaak rechtvaardigen, de nodige tijd toe te kennen om hun administratieve structuren, hun informaticamiddelen en hun werkwijzen aan te passen aan de nieuwe verplichtingen die de wet van 15 januari 1990 creëert en inzonderheid de verplichtingen bedoeld in artikel 20.

De onmogelijkheid van een instelling of een tak om aan deze nieuwe verplichtingen tegemoet te komen dient geanalyseerd, en dit niet op abstracte wijze, maar rekening houdend met de reële moeilijkheden waarmee de betrokken instellingen zich geconfronteerd zien.

De overgangsbepalingen die worden genomen op basis van artikel 90 hebben geen invloed op de door de wet erkende rechten van de sociaal verzekerden, maar stellen een termijn vast die de in werkingstelling van de voorwaarden van hun toepassing mogelijk maken.

Het spreekt vanzelf dat de toepassing van de bepalingen van de wet van 15 januari 1990 fundamenteel verbonden is met de informatisering van de instellingen van sociale zekerheid en hun integratie in het net van de sociale zekerheid dat door de Kruispuntbank wordt beheerd.

De rechtvaardigingen van de vrijstelling die door het ontwerp van koninklijk besluit dat hier wordt onderzocht wordt voorzien lijken ernstig en rechtmatig. Zij stemmen overeen met de bedoeling van de wetgever, bedoeling die duidelijk blijkt uit de voorbereidende werken van de wet van 15 januari 1990. Het commentaar betreffende artikel 90 van de wet is daaromtrent duidelijk : "Wegens de graad van relatieve informatisering van sommige instellingen of gelet op de modaliteiten voor de opname van de informatie in de gegevensbanken, kunnen deze instellingen immers in de onmogelijkheid verkeren, die ze dan wel moeten bewijzen, namelijk de verplichtingen na te leven wat betreft de mededeling van de sociale gegevens van persoonlijke aard waarop zij zich gesteund hebben voor de beoordeling van de rechten van de sociaal verzekerden" (Kamer 899/1-88/89, p. 60).

De hierboven uiteengezette motiveringen van het ontwerp van koninklijk besluit tonen aan dat het voor de ziekenfondsen en de verzekeringsinstellingen feitelijk materieel gezien onmogelijk is om de verplichtingen die voortvloeien uit artikel 20 dadelijk uit te voeren.

De vrijstelling voorzien door het ontwerp van koninklijk besluit is bijgevolg gerechtvaardigd.

De vrijstelling wordt toegekend voor een periode van twee jaar te rekenen vanaf de datum van ondertekening van het besluit, wat in overeenstemming is met de bepaling van artikel 90.

OM DEZE REDENEN,

Brengt de Commissie een gunstig advies uit.

De secretaris,

De voorzitter,

J. PAUL.

P. THOMAS.